

„Праця“

Український просвітний тижневик
в Бразилії
виходить в Прудентополі кожного
Четверга.

Передплата
в Бразилії:

Річно 8\$00, піврічно 4\$000.
Для Галичини річно 10 корон.
Для України 5 рублів.
Для Півн. Америки 2-50 дол.
Для Канади 2-50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“

Jornal semanal para os
Ucrainos no Brazil.
Publica-se em Prudentópolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100рс. від
стиха. Вільші по 200рс. За всякі
оголошення платити ся згоди.

PRACIA
Prudentópolis
Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Видеш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри і: возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“ — З Рус. пс. Маркияна Шашкевича.

Ми Україні до своєю
В нас є сила Козаків!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не роздучать нас ні море,
Ні межі чужих прав. Гимн ам. Укр.

Єще в справі „Українського Дня“.

Не будьмо послідні і ми тут в Бразилії. Кождий з нас знає як інші народи влодібній хвилі справляють ся. Возьмім приміром Поляків — кілька они зібрали і не диво, що їх справа наразі стоїть. Кажуть „хто смарує той їде“, і они смарованем їдуть. Хто може чує, хоть крихітку патріотизму, а заразом і милосердія християнського, нехай ладнає ся на сей День! Най не буде кирині! Згадка на потреби нашої спільної Неньки України, нехай всіх з'єднає по словах нашого Батька Тараса:

Обніміте брати мої,
Найменшого брата
Нехай мати усміхнеть ся,
Заплакана мати

Тому 27. вересня всі до діла!
Справа важна! Справа некуча!
Дорогий Брате, Дорога Сестро!
Почуй голос своїх ридяючих батьків,
материй, братів, сестер, мужів,
та жінок і діточок маленьких! Вони
всі сплянуть та пухнуть з голо-

ду, они там в тих муках конають під, панованем непрошених зайдів катів-Ляхів! Треба ратувати їх і від голоду але і обороняти Україну матір нашу! Треба чоловіка з кам'яним серцем, треба звіра такого щоб відказав ся від помочи! Ми чекали сотки літ, заки прийде слухна година, і засьвітить нам сонце.

Там далеко зі сходу, де ми народились, оно тепер там зачинає нам сьвітити, але еще мракою закрите! Поможім хмари розігнати! Подаймо собі взаємно руки і берім ся до праці; пошана і честь всім нашим робітникам щирим „Українського Дня“ а сором недбалім і киринникам!

Тож снішіч до діла
В згоді усі враз.
Нещасні за моря,
Клічуть тут до нас:
Ми голі холодні
Нічого нема,
Обдерта Ляхами
Наша вітчизна

Котрий вихід наш?

Сто і пару літ тому український філософ Григорій Сковорода написав такий вірш, у котрім виразив коротко і ясно закони природи. Між иньшими він каже:

Лев роздирає там вовка в куски,
Тут же вовк цапа скубе за виски,
Цапа у городі капуста псує, —
Всякий з другого бере за своєї

ника, як конкуренти, і в того виходить другий вічний закон природи — боротьба за існуванє.

І в тій боротьбі входить двічі річ, усі живі твари пристосовують ся до того, щоб якимсь чином їх не усунути з життєвого бенкету. Одні риють собі норы, другі літають, треті бігають швидко чи скічуть і так без кінця. Жити! жити! жити! Це загальний крик усього живучого.

З пристосованя до життя виходять та

ких розмірів, що котови нашому трохи соромно до них родичати ся!

Цей закон природи переходить і на людський рід. Кільки народів записала нам історія! А де вони? Зникли. Лишили сліди по собі чи то будівлями чи писаннями, а самі зникли. Чому? Вони не зуміли промнитись до нових обставин життя. Вони не вміли відстояти свого місця між живучими і зникли. Разом з жидівською державою існував Єгипет, Вавелон, Ассірія, Фініція і т. д. Але ми знаємо і бачимо тільки жидів.

Чому жиди лишились, коли другі народи щезли? Витиснені з рідної землі сильнішими ворогами, вони наїшли жерело національного життя в своїй релігії і освіті, т. е. вони наїшли змогу пристосуватись до нових умов життя і не стратили своєї народности.

З відкритєм нових земель цей звичайний закон про боротьбу стратив свою острість. Бо замість бити ся з сусідами за марний клопоть землі, люди їхали за море бити ся з природою, що було і мудріше і вигідніше, бо не коштувало стільки життя, як війна. Війни, які ведуть ся тепер, є війнами амбіцій політичних (хто буде паном вселенної) і грошевих інтересів. О тим, щоб знищити якийсь нарід, в наш час провідники політичні не думають. Хби той чи инчий нарід дав ся дотти — того досить. Бразилія грошево сідять у кишені французьких і англійських банкірів. Але тим і в голову не прийде робити з Бразилії Францію чи Англію; досить того, що величезна частина багатства бразилійського переливається ся до їхньої кишені.

Одначе в наш сьвітій держава, що в 20-тім віці може мислити і посягати на те, щоб винародовити когось! І то не жаром; просто і отверто пишеть ся що му-

ки освіті (хоч дуже маленькій) затримали свою народність, не дивлячись на утиски.

Не дивлячись на ці дві основні лекції. Поляки хочуть забрати небогато: Україну, Білорусь, Литву, Шлеск, Східні Пруси і частину Курляндії. Себто хорді їх розум допускає: вони могли ставити омір винародовленю, але всі ті другі народи так таки з першого дня захищяють гадючою мовою і назвуть себе Поляками! Словом, польський кіт допускає, що він без всяких малих переходів зробить ся львом і буде пожирати своїх сусідів. Він забуває, що в нього зуби позичені в Австрії, а пазури французькі. Поляки забули, що они наїлись і наїдаються американського хліба, одягли ся в французьку одягу, узброїли ся на копил Франції і забравши зброю неблизь Австрії. Це все забувши, они думають, що так буде вічно, що їм будуть до страшного суду давати всеого, аби вони були великою державою.

Але льшим Поляків і вернімось до нашого становиська. Воно просто страшне, коли ми придивимось ближче. Але воно не безнадійне, коли ми троха підведемо голову і попрубуємо страсти з себе байдужність.

Власне, що ми тепер бачимо перед собою? З благословенням і всілком за допомогою Франції, нас, як пацію, вставлено на заріах. Нас признано (телеграфічно і в газетах) нацією видуманою, се значить штучною, не існуючою. Правда, провіднірі добре знають, що така ошія — то впрям продажних паляк з газетарської кошари. Але провідирям на тим не залежить. Їм треба, щоб хтось зник, аби вироста велика Польща. На що вона адалась? Це політика гвалтої Франції. При одній агадці про Німци Француз давить ся власним язиком і навіть, щоб не пе-

Дорогі брате, Дорога Сестро!
Почуй голос своїх ридаючих батьків, материй, братів, сестер, мужів, та жінок і діточок маленьких! Вони всі сплянуть та пухнуть з голо-

В згоді усі враз,
Нещасні за моря,
Клічуть тут до нас:
Ми голі холодні
Нічого нема,
Обдерта Ляхами
Наша вітчизна

Котрий вихід наш?

Сто і пару літ тому український філософ Григорій Сковорода написав такий вірш, у котрім виразив коротко і ясно закони природи. Між иньшими він каже:

Лев роздирає там вовка в куски,
Тут же вовк цапа скубе за виски,
Цап у городі капусту псує, —
Всякий з другого бере за своєї
Всякий, хто вищий, то нижнього гне,
Дужий безсило го душить і жме,
Бідний багатому певний слуга
Корчється, гнеться пред ним, як дуга,
Всяк, хто не може, то дуже скрипить,
Хто не лукавить, то ззаду сидить,
Всякому рот дере ложка суха!...

Це закони природи; закони вічні, сталі, непохитні. Так установив Той, хто дав життя. А для того, щоб жити, треба щоб ложка не була суха, т. е. треба їсти. Чи ложкою чи без неї, але без їди — смерть. А пошукуючи собі основи до життя — їди, зустрічається всі живі істоти на світі, як супер-

ника, як конкуренти, і в того виходить другий вічний закон природи — боротьба за існування.

І в тій боротьбі входять дивні речі, всі живі твари пристосовують ся до того щоб якимсь чином їх не усунути з життєвого бенкету. Одні рикють собі нори, другі літають, треті бігають швидко чи скічуть і так без кінця. Жити! жити! жити! Це загальний крик усього живучого.

З пристосованя до життя виходять та всі дивні речі, що одні й тиж татунки животин так не подібні до себе, що трудно навіть виявити собі, що вони мали колись походили з одного пня! Візьмім нашого скромного kota. Так він має своїх, льва, тигра, леопарда, ягуара, пантеру, гепарда і ще з пів тузіна їм подібних. Це ж усе коти — не більше! Різниця тільки у великості і шерсті. Що їх розрізняло? Боротьба. Аби їх не витиснули з числа живучих, они борались, кришались, набирались сили, міняли колір шерсти і розростались до та-

ка марній — клапоть землі, люди їхали за морі бити ся в природу, що було і мудріше і вигідніше, бо не коштувало стільки життя, як війна. Війни, які водуть ся тепер, в війнах амбіцій політичних (хто буде паном вселенної) і грошевих інтересів. О тим, щоб знизити якийсь нарід, в наш час провідники політики не думають. Аби той чи инчий нарід дав ся дойти — того досить. Бразилія грошево свідять у кишені французських і англійських банкірів. Але тим і в голову не прийде робити з Бразилією Францію чи Англію; досить того, що величезна частина багатства бразилійського переливається ся до їхньої кишені.

Одначе в на світі держава, що в 20-тім віці може мислити і посягати на те, щоб винародовити когось! І то не жаргом: просто і отверто пишеть ся, що мусить винародовити тих і тих, бо то наш державний інтерес в тім.

З такою державно-мудрою політикою виступила тепер наша непрохана омікунка Польща. Польські політично хорі блазні пишуть: мусимо ся тримати заборочної політики, бо то є закон природи; коли не з'їси другого, то сам будеш з'їдений. Я кажу політично хорі, бо вони мають перед собою дві головні речі: 1) самі були в ярмі і знають, як то добре в бути у чужій незолі; 2) завля-

були великою державою. Але льшим Поляків і вернімось до нашого становиська. Воно просто страшне, коли ми придивимось ближче. Але воно не безнадійне, коли ми троха підведемо голову і попробуємо страсти в себе байдушність.

Власне, що ми тепер бачимо перед собою? З благословенням і всілякою замогою Франції, нас, як націю, виставлено на заріах. Нас признано (телеграфічно і в газетах) нацією видуманою, се значить штучною, не існуючою. Правда, проводирі добре знають, що така ошіня — то вираз продажних пачлюк з газетярської кошари. Але проводирям на тім не залежить. Їм треба, щоб хтось зник, аби виросла велика Польща. На що вона здалась? Це політика гнилої Франції. При одній згадці про Німця Француз давить ся власним язиком і навіть, щоб не перемінювати часто сідного шмаття, змінив слово Allemand (по французьки Німець) на слово Boche, щоб не так було страшно! Отже Франція творить велику Польщу, бо сподіється, що така Польща буде пострахом для Німців і дасть йому, Французові, спокійно пити від своєї гнилі.

Тим чином Галичину вже розширюють, витинають в пеня Українським населенням, щобні туди спровадити Поляків і до

Папа Венедикт XV а Церков Східна.

Хто добре познакомлений з історією церковною, знає як особливим опікою і старанем заходились Папи Римські, захоронити Церков Східну. Схід дав початок всім церквам. У Східнім обряді установив Ісус Христос свої сьв. Тайни; у східнім обряді практикувала Єго сьв. Мати Марія; у східнім обряді практикували всі сьв. Апостоли, тому і Східний обряд є перший а колись ще, як мав ся виразити сьвятійший Отець Пій X., мають знова засісти на престолі папським із Східного обряду. До грегого етодїя, навіть в самім Римі правилась Служба Божя в язиці грецкім і проповідалось в тім язиці, як про се оповідає історія церковна, коли сьв. Полікарп, запрошений від Папи сьв. Анїцета до Риму в язиці грецкім правив і проповідав. Возьмім приміром слідуєчих Папів як: сьв. Лев I, сьв. Гелазій I, Ілеягій O, Гонорій I, Теодор II, Константин Сирийський, Ілеягій II, сьв. Лев II, сьв. Вонфатій IV, сьв. Мартин I, Теодор I, Іоан IV, звання також Славянський, сьв. Паохалій I, Стефан II, Іоан V Іоан VII Вонфатій III, сьв. Григорій II, сьв. Григорій Великий I, сьв. Григорій III, (Си-

рийський), Сизиній, сьв. Конон, та прочі менше знані як Юлій II се майже всі були грецкого обряду, бо були вибрані з Чина сьв. Василя. Тому то узгляднаючи се Папи Римські, вельми діняли собі обряд грецкій. Ще майже до XII віку Служба Божя Папська, понтіфікальна, була по більшій часті в язиці і обряді грецкім. Ще і нині, хто мав нагоду бачити, понтіфікальну папеку Службу Божу в Римі, бачить, що дякони бородаті в грецких уборах служать Папі, а екленія і Євангеліє сьпіваєсь також в грецкім язиці. І не дивота, бо всі Апостоли і Євангелісти писали сьв. книги нового завіта не по латині але в язиці грецкім

Як попередники теперішнього Папи Венедикта XV; так і сам Папа особливим опікою огортає Церков Східну. От і як вирижаєсь між иньшими дня 13. марта сего року на засіданю конгнеторіальнім: Особливим опікою всегда опікувались Церквою Східною Папи Римські; які хоч печалились і про иньші церкви, як ті, що їм повірено ціле стадо Христове, то однак особливим способом опікувались церквою своєю околиці які владивлись спасенем рола людського, там до перші зерна апостольської науки і мучеництва, засіяні в перших віках видати найгарніші овочі сьвятости та мудрости.

І доки взлущ зівтавали з престолом Апостольським, цвила чудно ся церков, коли апостольському сему престолови дали сьвітліх Папів і сама церков просьвітїла цілий сьвіт такими сьвітлами розуму, чесноти та науки, якими були Василій, Атаназій, Григорій та Хризостом. Ті то окраси старинности раші попередників ніколи не забули: і не лишень старались у сильне заховати східні звичаї і чини, відокремлені від латинського, але і їх обряди надзвичайно дійсно красні і величаві, старались заховати в цілости і без змін, щоб Обручниця Христова в ризах позолочених і одїана ріжнородностию оказала ліпше свою красоту. Тому то як всі знають і в самім Римі, приказом і повагою апостольського престола відправляєсь богослуженя в таких обрядах, а також сьв. Папи Римські і сьв. Доктори церкви східної увійшли у календар Римської церкви а їх гомілами є украшена латинська літургія.

Опісля говорять що, він сам вже зробив для сєї церкви, щоб її піднести. Здаєсь про нежду в Сирії, згадує і про страшний стан в території старої Росії, де задала свобода сьвети так красно заповідалась місця князів завізанем до всіх єпископів ка олицьких, щоб особливим способом, кожний зних хотів занятись справою східної церкви і ту свою братню

ревність старались в своїх діоцезіях збудити між вірними. Сей зазив до всіх єпископів повинен мати послух перадовсім в католицкій Державі Польщі. Держава польська вже показала свій послух, палачи церкви і вязнячи сьвященство, будемо бачити, що ще духовенство покаже? Які є Ляхи віруючі католики, то ще за наших часів у Львові показали, коли пересунули статую Матери Божої недалеко ОО. Вернардинів, а на тім місци поставили А. Міцкевича. «Посунь се Матко-Боско, бо пан Міцкевич суне». Сам Господь Бог покарав п. Бурмістра, бо за рік в той сам день умер коли пересунув статую Матери Божої. Чи то так случайно? — во свого часу було се цікаве. От які они віруючі католики а як они одушевлені Східною Церквою а тім гарно каже O. A. Пальмієрі, один з найлучших знатків Східної Церкви в ділі: La chiesa Russa" в уступі, Безсильність апостольська уніятеких Русинів в ділі навернення Росіян на католицизм цитуючи одну часопись, вирижаєсь ось як: «Поляки всегда вели фарисейску політику з Русинами, хотїя для Татарин, Лютеранів та Жидів були ліберальні», і каже дальше: «Безсторонний історик во може не оцлакувати кривд, уніятам заповіданих. Руско-уніяцка церков в часі свого злив трестального існуваня заг-

виступи зпольщити, що там лишиться. Але Галичина звязана кров'ю з Україною. Треба вести політику так, щоб Україну Велику також якось убити або зпольщити. Благословляють ся наступ поляків на Волині, на Полісся, в Холмщині і т. д. Я не бачив писаної угоди не чув як палюха Блемансо балакав з Паєрецьким, але я знаю, певно, що існує план розрізати Україну як в 1667. року на Правобережну і Лівобережну. Перша щоб осталась при Польщі а друга віддати то му з Москвою у надгороду хто вийде побідником однак чи то буде Кольчак, чи Левін.

Якож наше становище? Чи так таки положити голову під сокиру і мовчки ждати, поки французька сокира впаде з польської руки ням на карк, чи якось боронити ся? Залежить то від нас! І тільки від нас!

Коли ми тепер, в час перебудови, не ставимо до борби, то годі про ту борбу мріяти, коли польській державі дасть ся права дорога «вигнати нас, т. е. коли за нами буде закон, а за нами фіга».

Тепер нас як чи так, а мусять рахувати людьми, а тоді будемо польські піддані т. е. чи треба, ще обяснювати, що то значить? Чи ми за 500 літ ще не навчили розуміти слів «польський піддані». Думаю, що знаєте аж нащо.

Збирають ся якийсь «Український День». Що на тім дні буде робити ся,

я не знаю. Думаю, що будуть збирати гроші. Але цього ще далеко не досить. Треба скрізь де буде збирати ся люд по ставити ясно і отверто, що маємо робити поць доля вітчизни повисла на волоску! Найдеть ся багато, що дадуть по старайців, побожно перехрестять ся за упокій душ порізнаних ляхами і спокійно підуть до дому. А далі? Чи то може поможемо ми одноразовою даткою заспокоїти нашу душу і вратувати нашу землю від ворогів? Є такі підлі душі, що заспокоюють ся, але вітчизні ще від того спокою не буде. І ми останемось ще на далі поза межами можливости одержати наше місце під божим небом.

Треба буде виразити ясно наше становище, щодо тутейших відносин з Поляками: досить тих п'явок як вендярів, майстрів і т. д. живе з наших людей і збирає гроші на кулі на наших братів, треба те раз на завжди закінчити.

Отже стоїмо на роздоріжжі: історія вимагає нашого слова, а природа ставить рішучо слаба ми нація чи сильна? устоїмо ми на ногах підчас теперішнього перебудованя держав чи перекинемось до гори ногами, щоб нам же перетяли горло і заспівали: «Со святими упокой.»

Ідім же на «Український День» і вияснім самі собі чи нашу гниль чи нашу силу і живучість.

В Куц.

Итапуэ Rio Grande do Sul.

З повисше наведеного складу осіб можна вносити, що сей новий український кабінет є правительством, соборної України. Обсяг діланя правительства Західної України, на чолі котрого стоїть др. Ізидор Голубович, є зовсім внутрішній.

Судячи по іменах осіб, у всеукраїнським правительстві стрічаємо імена слідуєчих галицьких Українців: Темницький, Крушельницький, Безпалко і Лизанівський.

Америка знесла наказ торгівлі з Німеччиною,

Торговельні взаємини поміж Німеччиною і Злученними Державами можуть почати ся сейчас. То оголосив дійствующий державний секретар, Полк.

Він крім того оголосив заяву, що протягом найблизшого часу правительство оголосить умови, на яких можна буде вести торгівлю аж до хвилини ратифікованя і оголошеня урядово мира.

Одиноким винятком в справі торгівлі мають бути фарби, хемікалії і поташ а то по тій причині, що в часі війни промисл в наведених галузях почав розвивати ся в Злучених Державах і він тепер з дотеперва в пеленках і тому його належить охоронити.

З огляду на то, що Америка офіційно все ще уважаєть ся у війні з Німеччиною, тому не може видавати паспортів до того краю. Але ту трудність купці можуть очинити в той спосіб, що дістануть пашпорти до Голандії і Данії.

Литва ділить землю поміж жовнірів.

Литовський Народний Комітет одержав телеграму, що литовська Народна Рада порішила розділити всю публичну землю поміж своїх жовнірів.

Кожний литовський жовнір має дістати від 20 го 52 акрів землі які йому однак не буде вільно ні продавати ні відрентовувати.

В Римі позачиняні склепи.

Що властиво стало ся в Римі наслідком робітницьких розрухів як зістало тріхи вияснене телеграмою бюро Райтера. То бюро доносить, що в місті позачиняні всі склепи крім склепів з поживою. З часописий вийшов тільки один денник „Попольо Романо“.

Дикі звівства польських погромщиків

В краківській польській газеті, котру недавно одержано, говорить ся, що в Коломиї, в Галиччї, котра є під румунським панованєм, вибухнув страшний жидівський погром. Погром був зроблений польськими полками кінноти під командою генерала Желіховського. Причина того погрому була та, що Жиди не добре приймали польського підполковника. Румунські власти застановили сей погром.

Віденська „Морген Цайтунг“ пише, що люди, прибувші тепер з Коломиї, оповідають страшні річі про польський погром Жидів. Та часопис пише, що після того, як Румунні забрали Коломию, польський генерал Задек, головний командант польської четвертої дивізії, котра стояла в Чернівцях, попросив о дозвіл маширувати на Станіславів.

В неділю 16 червня, польська ескадра поїхала ся в Слобідці, де находить ся рільнична школа жидівського колоніального товариства. Там є багато жидівських жителів.

ська кольонія в Коломиї виступила в жалобі на похороні тих Жидів.

Найкожлий бачить культуру ляху. Певно що і тут зложить ся на Українців всяку вину. Так, так обходять ся бандити з невинними.

Гандель українською шкірою

Ненаситна Польща діпняла свого. Псевдodemократична Рада чотирох чи п'ятох в Парижі згодила ся на се, щоби спина українського хлопа в східній Галичині гнула ся дальше перед ясновельможною Ляшню і то вже „автономічно“. Значить польський посіпака вже не буде тепер потребувати брати канчука в руки, щоби нагнути українського мужика до землі, але сей мужик буде обовязаний тепер правно сам з власної волі гнути шию в долину — бо буде вже мати польську автономію!

Парижські „демократи“, що віддали Полякам чотири мільйони українських мужиків в ярмо подоптавши принцип самовизначеня, застерегли однак для східної Галичини в своїй великодушности плебісцит в будучности — себто голосоване населеня над тим, чи воно схоче належати під Польщу, чи ні. Коли зважимо се, що сі самі оборонці світової демократії застерігали недавно, що армія Галера не сміє бути уживана проти Українців, і що Поляки опісля ужили саме тої армії до підбою східної Галичини і до рострілюваня і вішаня українських хлопів, української світської і духовної інтелігенції, замиканя і паленя українських церков, — то ми знаємо кілька варта се застережене і що про нього думати. Се дальший тяг тої Макіявельської політики заініційованої Дмовским і старим грішником Клемансом, маючої на цілі приспати чуйність українського народу через обіцяне грушк на вербі, щоби в той спосіб зискати досить часу для здавленя визвольного руху українського народу. Цілюю тої політики є збудувати велику Польщу і з'єднену. Росію, бо сего вимагають великопанські шляхотсько-польські інтереси і інтереси французьких імперіялістів.

Депеша, котра приносить вістку про се рішене Парижської Ради, зазначає з гори, що панує загальне переконанє, що сей плебісцит не буде заряджений через довгий протяг часу. Певна річ, що ні! Вимордувати, чи в инший спосіб позбути ся чотирох мільйонів українських хлопів зі Східної Галичини, се підприємство на велику скалю. До сего треба часу. І Поляки той час дістануть і если взагалі зарядять коли плебісцит, то хіба аж тоді, коли, так як за часів Баденього, будуть зовсім певні, що навіть українські небішки вислані на другий світ армією Галера будуть голосувати за прилученем Галичини до Польщі.

Парижська Рада може однак в однім перчислити ся. Українці вже більше певно не дадуть ся зловити на парижську демократичну полову. Продати шкіру на живім медведи річ дуже ризикозна. А доки існує українська армія яка вспіла прогнати російських большевиків з України перед котрими мусіли втікати Французи з Одеси, доти гандель українською шкірою

ВІСТІ ЗАГРАНИЧНІ.

Найновіші телеграми.

(Від власного кореспондента.)

Українські війська побити Максималістів і освободили Київ від ворогів. Тепер Київ і околиця в руках Українців.

Австрія підписала вже услівя мира. — Сербія тими днями також має підписати услівя мира.

Ходить чутка, що між Поляками і Німцями суть поважні непорозуміння.

Румунія одержала письмо від Аліянтів, в якім загрожують, що зірвуть всякі зносини з нею, коли не вицофає свого війська з Будапешту.

На Уграх Аліянти хотять wprowadити диктатуру.

Польська „чорна книга“.

Пишуть часописи, що Поляки зробили собі „чорну книгу“, себто таку, у якій має ся записувати всі поступки і „звівства“, яких мали допускати ся Українці на польським народі. Але колиб Українці схотіли собі зробити подібну книгу, то з певністю мусілиб всіх Ляхів впакувати до сеї книги, бо Ляшня в східній Галичині поведилась з українським населенєм так, що справедливо заслугує заняти перше місце у чорній книзі.

Склад нового українського кабінету міністрів.

В склад кабінету міністрів Української Народної Республіки входять слідуєчі:

Мартос — президент кабінету міністрів (премієр).

Мазепа — міністер внутрішних справ.

Сиротенко — гимчасовий міністер війни.

Українські війська побити Максималістів і освободили Київ від ворогів. Тепер Київ і околиця в руках Українців.

Австрія підписала вже усливіа мира. — Сербія тими днями також має підписати усливіа мира.

Ходить чутка, що між Поляками і Німцями суть поважні непорозуміння.

Румунія одержала письмо від Аліянтів, в яким загрожують, що зірвуть всякі зносини з нею, коли не вицофає свого війська з Будапешту.

На Уграх Аліянти хотять впровадити диктатуру.

В Росії війна з большевиками триває даліше.

Між Німцями а Аліянтами знова непорозуміння.

Податки в Німеччині страшні. Щож доперва буде в Галичині?

Нужда в Польщі.

Польща бідує, як доносять часописи. Не вийде на сухо її поступок у східній Галичині. Много людей без даху — в холоді і голоді.

зробили собі „чорну книгу“, сеютаку, у якій має ся записувати всі поступки і „звірства“, яких мали допускати ся Українці на польським народі. Але колиб Українці схотіли собі зробити подібну книгу, то з певністю мусілиб всіх Ляхів впакувати до сеї книги, бо Ляшня в східній Галичині поводилась з українським населенем так, що справедливо заслугує заняти перше місце у чорній книзі.

СКЛАД НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ.

В склад кабінету міністрів Української Народної Республіки входять слідуочі:

Мартос — президент кабінету міністрів (прем'єр).

Мазепа — міністер внутрішніх справ.

Сиротенко — гимчасовий міністер війни.

Темницький — міністер заграничних справ.

Крушельницький — міністер просвіти.

Ковалевський — міністер рільництва.

Храмченко — міністер публичних робіт.

Левитський — міністер справедливости.

Кривецький — міністер фінансів.

Вілінський — міністер маринарки.

Безпалко — міністер праці.

Липа — міністер віроісповідань.

Лукашевич — тимчасовий міністер комунікації.

Симонів — державний контрольор.

Корчинський — державний секретар (без теки).

Лизанівський — тимчасовий міністер преси (інформованя).

Диньзвірства польських погромщиків. В краківській польській газеті, котру недавно одержано, говорять „ся“, що в Коломиї, в Галичині, котра є під румунським панованям, вибухнув страшний жидівський погром. Погром був зроблений польськими полками кінноти під командою генерала Желіховського. Причина того погрому була та, що Жиди не добре приймали польського піддофіцера. Румунські власти застановили сей погром.

Віденська „Морген Цайтунг“, пише, що люди, прибувші тепер з Коломиї, оповідають страшні річи про польський погром Жидів. Та часопись пише, що після того, як Румунн забрали Коломию, польський генерал Задек, головний командант польської четвертої дивізії, котра стояла в Чернівцях, попросив о дозвіл маширувати на Станиславів.

В неділю 16 червня, польська ескадра появила ся в Слобідці, де находить ся рільнична школа жидівського колоніяльного товариства „Яко“, де було шіснацять жидівських учеників. Ученики зі страху перед польськими жовнірами сховали ся в кузні. Польські жовніри найшли їх і, коли ученики на питання, до якої народности належать, відповіли, що до жидівської, польський офіцир казав уставити їх в один ряд і розстріляти.

Дня 17. червня всі ті жертви поховано в Коломиї. Крім розстріляних учеників було ще шість жертв погромів в селі Ракиці: чотирох братів і 27-літня дочка Маєра Бортфелда та її товаришка.

В жінки Бортфелда польські погромщики відрізали груди і так покалічили все тіло, що страшно було дивити ся. Таксамо покалічили вони і другі мертві тіла. Вся жидів-

рішене Парижської Ради, назначає з Пеша, котра приноситься до Парижа, панує загальне переконаня, що сей плєбіст не буде заряджений через довший протяг часу. Певна річ, що ні! Вимордувати, чи в инший спосіб позбути ся чотирох мільонів українських хлопів зі Східної Галичини, се підприємство на велику скалю. До сего треба часу. І Поляки той час дістануть і если взагалі зарядять коли плєбісит, то хіба аж тоді, коли, так як за часів Баденого, будуть зовсім певні, що навіть українські небіщики вислані на другий світ армією Галера будуть голосувати за прилученем Галичини до Польщі.

Парижська Рада може однак в однім перечислити ся. Українці вже більше певно не дадуть ся зловити на парижську демонакратичну полову. Продати шкіру на живім медведи річ дуже ризикозна. А доки існує українська армія яка вспіла прогнати російських большевиків з України перед котрими мусіли втікати Французи з Одеси, доти гандель українською шкірою може оказати ся дуже непоплатним, особливо коли його провадить ся на таку широку скалю, як приміром прогандльоване чотирох мільонів Українців в Східній Галичині.

Польська культура в таборах інтернованих Українців.

Сими днями прибув до Берліна один український вояк, що попав у польський полон зі Львова і пробував довгий час в польським таборі полонених і інтернованих Ук-

наля и д православної Росії мучеництва крови, кнута і сибіру, а мучеництва погорди, обезславлення і пониження від католицької Польщі. Се висказ ученого Італійця-святеника. Сам Міковський, Епископ-суфраган обвиняє о се познаньскіх Поляків і їх ряд, а якийсь Здзіховскі каже, що один навіть з єпископів польських так далеко загнав ся, що пважив ся висказати, що волить православних, як уніатів. Тому не диво, що нам треба великої сили і енергії, бо маємо борби не лишень з ворогами нації але і Церкви нашої. Славити Бога, що вже навязані і дипломатичні зносини між Україною а Ватиканом. бо хоч Поляки і в Римі кириють і риють, представляючи річи фальшиве, як се не один раз вже було, то тепер принайменше будо нас кому оборонити і предложити наші домаганя столиці апостольській. Надіймось тепер під покровом теперішного Папи, хоч сильних ворогів має наш Обряд, не так легко потерпить кривду, а противно має успішне поле до розвитку. Декрет, який дісталисьмо для Бразилії від теперішного Папи є запорукою як і найліпшим доказом для нас оник І гиду сего кождий Українець в Бразилії повинен тим більше цинити свій сьв. обряд ревно триматись его і всегда і всю-

да его боронити. Він старинніший від латинського, в тім практикували перші Апостоли, він видав таке число велике Папів і Отців святих, учителів, мучеників, він захоронив і наш нарід від польонізації, він і на бодуче будо для нас заборолом проти ворогів наших національних. Не стидаймось его, дорожім ся ним, стараймось его пізнати і практикувати а і він допоможе нам до відбудованя нашої України-Руси.

Діточий куток

Українські Соколята!

Я вже много Вам сказав і о многих річах. Нині хочу сказати Вам дуже важну річ. Читайте і не раз але много, много, щоб Ви се зрозуміли і собі затирили. Ну слухайте, але всі, а всі.

Добрі діти Родичам вінець, а лихі кінець.

Добрі діти родичам вінець. Щоби ж дитина стала своїм родичам вінцем, окрасою і

гордощами, то мусить їх любити, слухати і поважати. Любов — се найперший обовязок.

Чи можна сумнівати ся? Любити маємо свою рідню і приятелів; сего вчить закон природи. Любити маємо своїх добродіїв; сего вимагає вдячність. Любити маємо навіть найтяжших ворогів; сього домагаєть ся Євангеліє. О скількиж більше належить любити рідних родичів!

На добрий лад, про се не повинноб ся говорити. Але на нинішні часи, що дітям треба сей обовязок пригадувати. Отже скажіть, діточки, самі: коли маєте любити своїх ближніх, то чи є хто вам ближим від тата від мами? Коли маєте любити другів і свояків, то чи є хто красшим свояком, ніж ті, що дали вам тіло і кров, ніж ті що їх кров пливе у ваших жилах? Коли маєте любити своїх добродіїв, то де найдете більших добродіїв, ніж ваші родичі? Ти обдертий, і змерз; ти бідний, голодний і безрадний; і в такій нужді взяв тебе хтось до себе; огрів, поживив, одяг від голови до пят, і цілими роками доглядав, день і ніч тобі служив, собі віднімав, а для тебе трудив ся. І чогож, скажи, чого мав би такий добродій право від тебе домагати ся? Чи не набрав би ти до него серця? Чи зваживсь би ти його коли засмутити? Сеж була би чорна недяка! А всі тоти прислуги, і ще більші, вдіяли для тебе твої родичі. Задля тебе, дитинко, терпіла твоя мама і перед твоїми уродинами і вчасі уродин, і після них витерпіла бога-то невігоди, болів та горя. Задля тебе недоспала нераз ночі. Задля тебе пере-

живала журбу і неспокій. Задля тебе виплакала чимало сліз. Для тебе працював твій тато довгі літа. Для тебе виливав свій піт. Для тебе відмовляв собі нераз розривки та спочинку. Для тебе положив труд, майно і імя. Усе задля тебе і задля тебе. Усі твої недуги й болі переболіло батьківське серце як свої власні. Праведник Йов терпів без труду, коли вороги забрали йому поле, худобу, достатки. Але коли прийшла вість, що погибли таже його діти, встав, роздер на знак жалю свою одіж, постриг волося і впав до землі. Хотів сим показати, що нічо не всилі його так пригнобити, як нещастє дитий.

По словам сьв. Матея приступила раз до Іуса одна мати й каже: „Змилуй ся надомною, Господи, сину Давидів! Чого просить? Чого їй треба? А ось: „Дочка моя — каже — тяжко біснуєть ся“. Але коли їй самій не бракує нічого, то чому каже: Змилуй ся надо мною! Бо біль дочка є болем матери.

Врешті поспитай, дитино, у тих дитий, що родичів вже не мають, а вони тобі скажуть чим родичі для них були. Вони ті сироти-діти скажуть тобі, що на усій землі ані одно серце не бе для них так тепло, як биле серце рідного тата таї рідної неньки. Ось й за те належить ся татови й мамі шира, вдячна любов.

І як же то треба родичів любити? Люби їх, дитино, так, як вони люблять тебе.

(Дальше буде.)

раїнів у Вадовіцах. Наш земляк виглядав страшно: обдертий, худий, замість сорочки якесь лахміть, замість чобіт якесь шкурятє, чорний як земля... Сам він був родом з Галичини, зі стрийського повіта, був у московській навалі, та після революції поїхав до Києва і зголосився до українського полку імени Костя Гордієнка. Як полк гетьман розформував, він вступив до загонної сотні імени Івана Гонти і подався боронити Галичину від польської навали. Дня 15 листопада його у Львові ранили і він лишився у львівській шпиталі тоді, як Поляки заняли Львів. Як видужав, його вивезли з міста, нарешті заперли в таборі полонених у Вадовіцах.

У Вадовіцах я ще пробував у шпиталі 5 тижнів, та там відужав і зібрався втікати назад до своїх. Мене злапали. Я дістав 10 днів арешту, а крім того мені впутили 25 нагаїв на голе тіло. Се ще нічо, що били. Крім того, то се, що як вибили, казали низко поклонити ся тим, що били, і дякувати за кару такими словами: „Дзенкує послушне за каре!“ — говорив він.

Та не одного мене били, та не тільки за втікачку. Годують, нехай Бог змилуєть ся: рано вода з дубовим листам, на обід зупа з білого бурака, тай у вечір така сзма зупа. Хліба зразу давали бохонець на чотириох. Се було так неділь зо дві. Потому бувало, що 4 — 5 днів цілком небуло хліба. Щоби люди не бунтувались, всі бараки обставили скорострілами. Тоді і сходити ся не можна було; як було зійдеть ся 5 людей, зараз нагаї, проклони, а потім ще й дякуй за те, що побили. Як хто обернеть ся при роздачі зупи в черзі, то його зараз палицями та нагаями. Двох при кухні забили на смерть, двох онімїло. Нас називають кабанями, з табору не пускають, боять ся, щоби не втікали. Ходимо всі голі, босі, престоволосі, хто що мав з убрання, які чоботи, все постягали. Повідбирали від нас, де що було. Гроші геть чисто забрали; лишили тільки 10 корон.

„Ми чули, що наші люди за нами впоминали ся, щоби нас не мучили, не катували і знали що до нас має приїхати якась чужа комісія, щоби роздивити ся, як нам живеть ся. Ми знали, коли вона приїде, бо два дні годували нас по людськи; хліба не було, а то нараз заявив ся. І комісія приїхала, роздивила ся, — поїхала і все по старому лишило ся. По Великодних Святках приїздила до нас сестра з українського Червоного Хреста, біле нам привезла. Нам біле видали, але як сестра поїхала — від нас усе відібрали, понакидали на нас отсі дранки — бачите, які? „Є в таборі вояки і цивільні з цілої Ук-

раїни. Є Галичани й Київці, ті, що били ся за Галичину, є й ті, що їх заманили Поляки, як вертали з італійського фронту до дому — усіх 5.000; добрих 2.000 з української армії, і яких 3.000 інтернованих. Є жінки і діти, дідусі, і бабусі, — всім горе однаке. Є тут і ті, що вертали з Прусів по війні до дому — всіх їх тут заперли, ні одного чоловіка, ні жінки, ні дитини до дому не пустили. Збиткують ся над нами, але й їм життя нема. Є такі 10 до 12 літні хлопці, що стояли собі чи по садках дома чи на улиці, як польське військо приходило. Зробили з них шпигунків і забрали до табору.

„І нема кому за нас упімнути ся. Були в нас у таборі інтерновані українські панотці, були і старші — та їх усіх за те, що брали нас в оборону, вивезли з табору. Один український півсотенний як бачив, що бють нас, та ще за дурно, став за нами.

„Се-ж не худоба вам, каже, а люди як можете так збиткувати ся!“ Та його за те замкнули до арешту, а потім вивезли кудись; куди, Бог святий знає.

Крім Українців сидять ще в Вадовіцах Жиди з Київщини та зі східної Галичини, ті, що тримали з нашими. Є їх до 200. І їм життя також нема, на рівні з нами.

„Як ще була сторожа зі східної Галичини, то ще нічо. Воно хоч Поляки, але все таки сусіди, серце до нас мали, скрізь пальці дивили ся, то й люди втікали — утікло до 1.500 людей. Але їх післали на фронт, до нас прислали мазурів, тих з Познаня. А сі найгірші. Бють та бють та лають ся...

„Та то нічо, що нас бють — кінчив во як. — От забрати нам стільки краю, нехай! Нас не заберуть, бо то не може бути! Ми не хочемо Польщі й ніколи на се не згодимо ся. Се вони на нас мстять ся, що ми їх не хочемо знати. Але се вже остатня їх пімста...“

(З часописи „Шлях“, Зальцведель, Німеччина, 25. червня 1919).

Бразилійські вісти.

Рію де Жанейро.

Др. Епітасіо Пессоа, президент републики, представив сенатови сумний стан фінансовий та просить о поміч, щоби се поліпшити. Рівнож виступає остро проти всіх тих, котрі в своїх часописях виступають проти ряду. Недавно також замкнено у Рію орган Максималістів.

Смертність у Рію.

Як виказує статистика померших, у Рію

де Жанейро, столиці Бразилії, у однім тижни померло 484 осіб.

Німецькі емігранти.

Корабель „Фрізія“ привіз 164 німецьких родин, котрі по часті поїхали до Парани-С. Катарини і Рію Гранде.

С. Павльо.

Ряд тамошний жертвував на будову нової катедри значну суму гроша, що власне є доказом, що ряд сей є дійсно католицький. Згадана катедра має бути найбільша і найкрасша мабуть на цілу Бразилію, бо, як доносять часописи, має коштувати менше більше 20.000.000 (двайцять мільонів) мільрейсів.

Новий шпиталь у Рію Негро.

Недавно йому посвячено у Рію Негро угольний камінь на новий шпиталь.

† Петро Вербіцкий, упокоїв ся, по короткій недужі на Едвардо Шавес: Покійний був латинського обряду, але не признавав ся до Поляків. Всегда був свідомим Українцем, довголітнім передплатником „Праці“. Послідні 4 літа учив дітей в сій оселі. Покійний милі згадки зіставив по собі між молодими над котрими ревно працював. Пером йому земля най стане в котрій спочив.

На фонд „ОБОРОНИ УКРАЇНИ“.

Ірасема:

Мартинюк Іван 50\$ — Матвійчук Іван 25\$ — Ковальчук Льво 15\$ — По 10\$

Тяч Максим — Мушинський Никола — Баяс Дмитро — Михайло Мазай — Паранья Мазай — Михайло Мазай (спн) — Адамек Гнат — Адамек Анна — Білецький Дмитро.

По 5\$

Гаврилюк Никола — Мирш Андрій — Теодорович Михайло — Костів Іван — Смага Максим — Мохнач Никола — Тремба Андрій — Козак Гринько — Парасни Стефан — Мазай Текля — Ковальчук Олександр — Козак Никола — Бай Никола — Процик Февронія — Текля Шута — Боднар Гринько — Марушка Михайло — Лозовий Гринько — Лозовий Марта — Шулєва Василь — Чупіль Прокіп — Чупіль Никита — Гуцько Михайло — Крохмальний Петро —

Цимбалістий Іван — Ключва Гринько — Лінія Максим — Спдор Гараснл.

По 4\$

Шпан Петро — Бай Дмитро — Шута Назар.

По 3\$

Олевчан Максим — Процик Яво — Глівінський Фравішюк.

По 2\$

Никола Бай — Тремба Андрій — Елряч Дмитро — Глівінський Вівєнтий.

По 1\$

Домбровський Йосиф — Чупіль Дмитро. решта з телегр. Ірасема 44\$400
" " К. Карвальо 66\$
" " Монтаурі 22\$900
" " Шавер да Сільва 22\$900

На врестинах у Мірецько 4\$
вруж. невіст з Монтаурі 7\$
Разом 522\$200

Іваї:

По 5\$

Гринько Кривий — Пяли Стручев — Данило Косар 4\$ — Філімон Ковтун 3\$400 — Касіян Стручев 3\$.

По 2\$

Петро Олійник — Федько Пдручний — Іван Марко — Стефан Череватий — Стефан Лобаш — Стефан Шахтай 1\$500 — Олександр Гнида 1\$ — Manoel Souza 500.

Венесляв Браз:

Михайло Лисий 10\$ — Григорій Лисий 2\$ — Андрей Давидович 5\$ — Пасья Давидович 2\$ — Никола і Марія Гуревич 20\$ — Олександр Подолан 25\$.

Жертви на голодних у Галичині.

Марцеліна:

По 10\$

Гриць Вербіцкий — Семко Брус — Володимир Дрогмарецкий — Янів Десятник.

По 5\$

Стефан Іванчичин — Проць Шварбот — Василь Галицький — Лівонко Дядю — Іван Безкорований — Петро Безкорований — Юлія Дорош 4\$ — Адам Садретв 3\$.

По 2\$

Павльо Попович — Василь Бущ. Разом 81\$

Сума зложена всім часл: 699\$500
з попередного: 1.701\$200
Загальна сума 8.401\$700

„EMULSAO DE SCOTT“.

Тисячі докторів стверджують, як уорці ним ліком є „Emulsão de Scott“. Завляю, що з великою надією і здоволенем поручаю „Emulsão de Scott“ слабом у моїх клінті. Др. Франц Басін. Кампінас — С. Павльо.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ!

Чи пили Ви коли каву з української фабрики?

Ширіть „ПРАЦЮ“!

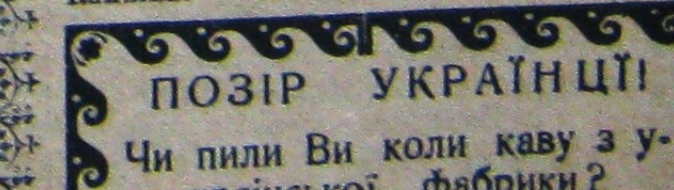
Складайте лепти на український шпиталь в Прудентополи.

Кравчарня „УКРАЇНА“
Василя Магеровского

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациї залізничої.

В його склеп знайде кождий Українець найлучший і найдешевший то вар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка.

не було, а то нараз зявив ся. І комісія приїхала, роздивила ся. — поїхала і все по старому лишило ся. По Великодних Св'ятах приїздила до нас сестра з українського Червоного Хреста, біле нам привезла. Нам біле видали, але як сестра поїхала — від нас усе відібрали, понакидали на нас отсі дранки — бачите, які?
 „Є в таборі вояки і цивільні з цілої Ук.

Рію де Жанейро.

Др. Епітасіо Пессоа, президент республіки, представив сенатови сумний стан фінансовий та просить о поміч, щоб се поліпшити. Рівнож виступає остро проти всіх тих, котрі в своїх часописах виступають проти ряду. Недавно також замкнено у Рію орган Максималістів.

Смертність у Рію.

Як виказує статистика померших, у Рію

Гаврилюк Нивола — Мирш Андрій — Теодорович Михайло — Костів Іван — Смага Максим — Мохнач Нивола — Тремба Андрій — Козак Гринько — Парасин Стефан — Мазаї Текля — Ковальчук Олександр — Козак Нивола — Бай Нивола — Процик Февронія — Текля Шута — Боднар Гринько — Марушка Михайло — Лозовий Гринько — Лозовий Марта — Шульба Василь — Чупіль Прокоп — Чупіль Никита — Гуцько Михайло — Крохмальний Петро —

По 58
 Стефан Іванчишин — Проць Швробот — Василь Галіцвий — Лівонко Дядю — Іван Безворовайний — Петро Безворовайний — Юліян Дорош 48 — Адам Сидрета 38.
 По 28
 Павльо Попович — Василь Кущ.
 Равон 818
 Сума зложена всіх члел: 6998500
 з попереднього: 7.7018200
 Загальна сума 8.4016700

Ширіть „ПРАЦЮ“!

Складайте лепти на український шпиталь в Прудентополи.

Кравчарня „УКРАЇНА“
 Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдорозших до найдешевших: плащі, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обем кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсігди лиш свої!

ALFAIATARIA „UCRAINA“
 de

Basilio Magerovskyi
 Papandua Sta. Catharina

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стайції залізничої.

В його склеп знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора сая повна Seccos e Molhados, залізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючи можуть переносувати, або в браку, або в саях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта колоніяльні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і колонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

„EMULSAO DE SCOTT“

Тисячі докторів стверджують, як уопішним ліком є „Emulsão de Scott“. Заявляю, що з великою надією і вдоволенем поручаю „Emulsão de Scott“ слабім у моїй клініці.
 Др. Франц Басіні,
 Кампінас — С. Павльо.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ!

Чи пили Ви коли каву з української фабрики?

Зайдіть до Григорія Кушвіра колонія Шавієр да Сільва — Палам-дуа С. Катаріна.

Там дістанете: каву палену найліпшої якості — без домішок ароматичного запаху в фабриці „ІТАЙО“.

Gregorio Kuchnar
 Colonia Xavier da Silva
 corr. Papandua S. Catharina.

ЦЕЗАР ШУЛЬЦ В КУРИТИБІ

улиця *Barão do Serro Azul* № 12 e 14.

Телефон № 193

містить у своїм домі: книгарню, печатню, переплетню. Споряджує печатки кавчюкові, металеві під ляк, як також кліші, карти металеві, та иньші роботи гравірові на цинку, сріблі і золоті, книжки торговельні, інженерські, та всякого иньшого рода.

Великий склад карток і бльоків, церковних образів, свічників як і всяких посудин до ужитя у церквах. Великий склад паперу і прирядів до писаня; зошити ріжної якості, друки фактурові, посвідки побору гроший, гії, меморанда — картки візитові і т. и.

Оправляєсь книжки і прикрашуєсь після найновішої форми.

Ціни приступні --- найприступнійші.

CEZAR SCHULZ

CORITIBA Rua Barão do Serro Azul 12 e 14.

Paraná

Brazil.

Позір Братя!

Посифо Прокопяк і Брат

MAFRA — Santa Catharina ул. Парана.

Знаний усім Українцям з Ірасеми, Ітайополіс Рію Негро зі свого великого склепу, що його отворив у 1916-тім році.

У Посифа Прокопяка і Брата кождий Українець найде товар найлучшої сорти і найдешевший. Хто лиш вступить, то пересвідчить ся.

Гарна простора сая з електричним світлом, телефоном — повна ріжнородних матерій, подотна, хусток, стаяжок, капелюхів, посудин усякого рода, залізя; ріжнородні напитки краєві і заграничні.

На складі мука ріжних марок; сіль, цукор, кава в зернятах, а мелена найлучша.

Крім сего мож дістати і замовити дошки і усякий будівельний матеріал.

Від стайції залізничої МАФРА недалеко — 200 метр.

Подорожні найдуть приют на ніч і пораду.

Від мене телефонічне шлученє з Ітайополіс.

Купуєсь герву і иньші продукта.

„СВІЙ ДО СВОГО“ — клич усіх свідомих народів!

José Prokopiak & Irmão

Maфра

S. Catharina

Brazil

Rio Negro — Paraná

CAIXA
POSTAL
246.

MARCA REGISTR.

BEBAM AS LERVEJAS
DA
ATLANTICA

Atlantica

Luzitana

Curitibana

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:

ясні:

Атлантика
Люзитана
Гамбург
Куритибана
Паранаенсе

темні:

Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:

Атланта

Більц

Вода Столова

Женжібре

ГАЗОЗИ з:

Цитрини

Абакаші

Черешень

Малин

Помараньч

Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!

Роздаємо насіне ячменю за контрактом або продаємо вибіране насіне ячменю!

Сухі дріжджи Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляючий сили.

Читайте і другим переказуйте, що в ІТАИОПОЛІС
в С. Катарині — склеп — український

Естахія Прокопяка

міститься при тій самій улиці, шой був — і у тій самій домі, де й склеп давніший був.

Мій склеп вже від многих літ існує — про нього всі знають — бож се склеп щирого Українця. — Натерпівсь я до волі за українську справу.

У мене в складі найдеться усе, що потрібне ПП. Кольоністам, чи то у домі, чи в господарці. — Ріжнородні напитки краєві і заграничні

Продукта купую і продаю таньше як иньші. — Купую Герву.

В мой хаті получене телефонічне з Мафра і Рію Негро. Прошу вступити і на власні очи пересвідчитесь, що се що кажу правду.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

В

ІРАТІ

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш склеп, який є завжди заосмотрений у найріжноріжнійші товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якості. Великий вибір ріжнородних матерій, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевики з фабрики Фаворита, осотові вовнянні убрания і многи иньші товари галантарійні.

НАЧИНЕ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернятах і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРВИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скупуємо герву — віск і мід

ДЛЯ ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж деталічна і гуртовна

Для прибувших залізницею нічліг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: „Kozak“ Iraty.

ПРОФЕСОР Др. ШИМАНЬСКИЙ

ЛІЧИТЬ НЕДУГИ ОЧИЙ

Куритиба, — Праца Tiradentes 54.

Лічницке заведење в АРАУКАРИЇ.

Кольонія Іраті — colonia Iraty
Paraná Brasil.

Михайло Горбань

Погучаю всім Українцям мій склеп, де найдуть товари споживчі і знаряди до домашнього вжитку.

Купую збіже, герву і т. д.

Др. Олександр Нікольский
лікар — медик

в Прудентополи

приймає слабиі що дня від год. 1-ї до 3-ї
в українській шпитали
БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ВІДНИХ.

PHARMACIA FERREIRA.

DIRIGIDA PELO PHARMACEUTICO
Belmiro A. de Almeida

Rua: Dr. Vicente Machado — Prudentopolis
E. do PARANÁ.

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ДРОГУЕРІЇ І ХЕМІ-
НИХ ПРОДУКТІВ.

Особливші ліки гомеопатичні
у плинах, як і всякі ліки на

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Гараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЇ

прошу прийти у мій склеп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу?

Читайте і другим переказуйте, що в ІТАИОПОЛІС
в С. Катарині — склеп — український

Евстахія Прокопяка

міститься при тій самій улиці, шой був — і у тім самім домі, де й склеп
давнійше був.

Мій склеп вже від многих літ існує — про нього всі
знають — бож се склеп щирого Українця. — Натерпівсь я до
волі за українську справу.

У мене в складі найдеться усе, що потрібне ПП. Кольоністам, чи то у
домі, чи в господарці. — Ріжнородні напитки краєві і заграничні

Продукта купую і продаю таньше як инші. — Купую Герву.

В моїй хаті получене телефонічне з Мафра і Рію Негро.
Прошу вступити і на власні очі пересвідчитесь, що се що кажу правду го-
ворю і пишу. — Прошу забувати в дорозі з Рію Негра.

EUSTACIO PROKOPIAK

Itayopolis

S. Catharina.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта
по найтаньшій ціні. Купує уся-
кі продукта кольоніяльні, а
найцікавше, що платить до-
росше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЙ

прошу прийти у мій склеп і спробу-
вати, чи те, що кажу, правду кажу?
Я сьвідомий, що переконаєтесь, що
кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet

Paraná

Др. Олександр Никольский
лікар — медик
в Прудентополи
приймає слабиі шодня від год. 1-1 до 3-1
в українськїм шпитали
БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ВІДНИХ.

PHARMACIA FERREIRA.

DIRIGIDA PELO PHARMACEUTICO
Belmiro A. de Almeida

Rua: Dr. Vicente Machado — Prudentopolis
E. do PARANÁ.

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ДРОГУЕРІЙ І ХЕМІ-
НИХ ПРОДУКТІВ.

Особливші ліки гомеопатичні
у плинах, як і всякі ліки на
ріжні хороби.

Приймаєть ся рецепти у якій будь
годині чи у день чи в ночі,
без проволочки.

Ціни догідні — умірковані

Найбільший український склеп в Прудентополи
Василя Войтовича.

Продаєть ся по ціні уміркованій. Одинока фірма,
яка вдєопить Вас за Ваші гроші! Вступіть і пере-
конайте ся, бо то не коштує нічо.

Біліший вибір найріжнородніших материй, най-
модніших кольорів касеміри, коцьв, готових
убрань, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стя-
жок, капелюхів соломяних і сукняних, н гок до ши-
тя, вишиваня і ручних робіт, зимових шапів, перфум,
перфумованого мила, скла, начинь кухонних, зеліза,
машин до шитя, пороху, шроту, фугетів, славної
пасти „Фаворита“ і шнуринок; книжок, та прибо-
рів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсїгди: хміль, олій до фарб, свїчки
мїльові, а подостатком муки найліпших марок, соли
грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber,
Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукоу, фарини
кукурузяної і мандькової, фасолі, кави зернятами,
незрівнаного смаку паленої і чай з Індій.

Завсїгди свїже насїне.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ,
яку узнано за найміцнішу, найлекшу і найпрактич-
нішу до мурованя; ЧЕРЕПИЦЮ: витр валу, най-
меньшої ваги, а найсильнішу. Скуповую на велику
скалю герву та инші краєві продукта.

Посїдаю велике і рівне подвірє на заїзд, а на
случай потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilio Wojtowycz

Prudentopolis, Paraná, Brazil.

ANTONIO REBOUCAS PARANÁ
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстар-
ших склепів у цілім муніци-
пїю Іраті

Продаю товари ріжнородні — як х
справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕ-
ЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і
усе, що потрібне до ужиткоу домаш-
нього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — усі
споживчі товари. Капелюхи — стрільні
артикули — окраси зі золота ив брошки,
перстеві, ланцуски до годинників і т. д.
Чого Вам треба — купите і будете
вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças

Paraná

В. КУН І СИН

ІПІРАНГІ ГВАЖУВІРА АРАНА

Поручаю мій склеп при фа-
бриці КАП ФЛЯШКОВИХ,
купую всякі продукта краєві,
продаж гуртовна і деталічна.

W. KUN & FILHO

Guajuvira

Paraná

Одиноке

Peitoral Thadeo

Лічить skutочно недуги грудий, кашель,
інфлюенцію і т. д.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД ВЕЛИКИЙ СКЛАД АПТИЧНИЙ

Аптека польська в Куритїбі.

Rua: 15 de Nov. № 5 — caixa postal 294

До Пов. ПП. Кольоністів
в Прудентополи.

Добрий католик повинен йти за вірою своїх бать-
ків вінчаючись після прав Бога в церкві — однак для
доба своєї родини, повинен ручити їй будучину
певну — зсеї причини є справою конечною без вимі-
ки, вінчатись після прав людей — а є ним вінчане ци-
вільне. Тому то молодь яка вінчалась в церкві і Ви шо
йдете звінчатись після прав церкви — повинні без
проволочки пошукати

Жанга Дурского

ні зше підписаного, а він постараєть ся о виготовлене
відповідних паперів до цивільного супружа, беручи
за те 5000. ПРАВДИВО ВІДНІ НІЧО НЕ ЗАПЛА-
ТЯТЬ, если викажуть ся посевідкою від своїх
парохів в Прудентополи.

Виготовляєть ся також інвентар і арроляменти,
після цни за попередною умовою.

ВИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ВСЯКОГО РОДА ПОДАНЯ,
РЕКЕРЕМЕНТИ

Іоан Дурский Сільва

Вілла Прудентополис, 5 мая 1919.